

מדינת ישראל
משרד החינוך
המזכירות הפדגוגית
אגף שפות
הפיקוח על הוראת הגרמנית

אפריל 2017

תכנית הלימודים בגרמנית

תכנית בחירה לחט"ב ולחט"ע

תכנית הלימודים בגרמנית נכתבה על ידי ועדת משנה שמונתה על ידי ועדת המקצוע ללימודי גרמנית

חברי ועדת המקצוע (עד שנת 2014):

- ד"ר יואכים ורמולט- יו"ר הוועדה, אוניברסיטת ת"א
- תמר קהת – מרכזת הוועדה, מדריכה מרכזת ארצית לסינית, איטלקית וגרמנית במשרד החינוך
- עידית בר – ממונה על תכנון קוריקולרי, אגף שפות, משרד החינוך
- בריגיטה האן-מיכאלי - חברת הוראה בכירה ומתאמת לימודי גרמנית בטכניון, חיפה

חברי ועדת המשנה (עד שנת 2014):

- תמר קהת, מדריכה ארצית מרכזת לשפה הגרמנית, משרד החינוך
 - עידית בר, ממונה על תכנון קוריקולרי, אגף שפות, משרד החינוך
 - הייקה יורס ברמר – נציגת ה-ZfA, גרמניה
- כתיבה ועריכה של התכנית: עידית בר, ליאורה אללי ותמר קהת**

פתח דבר

גרמנית היא שפת האם של כ-120 מיליון בני אדם, והיא השפה המדוברת ביותר באירופה, והיא אחת השפות הרשמיות של האיחוד האירופי.

הגרמנית היא שפה רשמית באוסטריה, שווייץ, לוקסמבורג, ליכטנשטיין, היא שפת האם של חלק גדול מתושבי צפון איטליה, מזרח בלגיה, הולנד, דנמרק, מזרח צרפת, חלקים מפולין, צ'כיה, רוסיה ורומניה וכן בחלקים אחרים של אירופה. כמו כן השפה הגרמנית מוכרת כשפת המיעוטים בארצות רבות דוגמת סלובניה, הונגריה, רוסיה, פולין ונמיביה.

14.5 מיליון בני אדם בעולם לומדים את השפה הגרמנית כשפה זרה. לימוד השפה הגרמנית מאפשר לדבר ולהבין את השפה, לקרוא יצירות בשפת המקור, וכן פותח צוהר להכרת מורשת תרבותית עשירה של פילוסופיה והגות, אמנות, שירה, ספרות, מוסיקה ומדע.

ההתפתחויות בעולם המדיה, טכנולוגיית המידע, התקשורת והאינטרנט דורשות תקשורת רב-לשונית וידיעת מספר שפות.

לאור כל האמור לעיל החליט משרד החינוך לאפשר לתלמידים במדינת ישראל לבחור בשפה הגרמנית כשפה זרה נוספת וכמקצוע מוגבר ברמה של 5 יח"ל.

תכנית הלימודים בגרמנית היא תכנית חדשה שנכתבה על ידי ועדה של מומחים ממשרד החינוך, אנשי אקדמיה ומורים לגרמנית.

מומלץ להתחיל בלימוד השפה הגרמנית בחטיבת הביניים כדי לאפשר לבסס את הכישורים הלשוניים מגיל צעיר ולאפשר לתלמידים להגיע לשליטה טובה יותר בשפה.

קהל היעד של תכנית הלימודים

- ✓ מסמך תכנית הלימודים מיועד לסייע למורים, למנהלי בתי ספר ולמפקחים בעבודת התכנון של הוראת השפה והתרבות הגרמנית במערכת החינוך בישראל.
- ✓ המסמך מציג עקרונות, הנחות יסוד ויעדים של תכנית הלימודים, וכן תכני הוראה והישגים מצופים מהתלמידים בהתאם לרמת הלימוד שנבחרה.
- ✓ התכנית נועדה גם לסייע לאחראים על הכשרת מורים, לרכזי המקצוע בבתי הספר, לכותבי ספרי הלימוד ועוזרי ההוראה, לבוחנים ולכותבי שאלוני הבחינות במהלך עבודתם, ובכל תהליך של קבלת החלטות בנוגע להוראת הגרמנית בבתי הספר בישראל.

מאפייני השפה הגרמנית

הגרמנית שייכת לקבוצת השפות הגרמאניות של משפחת השפות ההודו-אירופאיות. גם השפה האנגלית ינקה מאותו מקור משותף – השפה הגרמאנית – ועל כן יש דימיון באוצר המילים בין גרמנית לאנגלית.

גרמנית היא שפה מיוחדת מבחינת המורפולוגיה ומבני המילים שלה. ישנן מילים רבות בגרמנית, שלמעשה מורכבות משתי מילים המתארות יחד מושא התייחסות אחד.

גרמנית היא אמנם שפה מאתגרת לדיבור אך בעיקר מאתגרת לכתיבה, כיוון שהיא מאופיינת במילים ארוכות, אפילו ארוכות מאוד שכוללות מעל 15 אותיות במילה אחת. כמו כן היא מורכבת מבחינת הזמנים והטיית שמות התואר.

יהודי גרמניה ותרומתם ליישוב היהודי בארץ ישראל

ראשיתה של תנועת ההשכלה היהודית הייתה בגרמניה במאה ה-18. תנועה זו שאבה את רעיונותיה מתנועת ההשכלה האירופית הכללית. היא דגלה בהקניית השכלה וידע כללי בעיקר בתחום המדע והשפות, בשיפור מצבם הכלכלי של היהודים על ידי הכשרתם למקצועות שונים, ובכך עודדה את השתלבות היהודים בחברה הסובבת.

בשנות השלושים של המאה העשרים היו יהודי גרמניה המשכילים מרכיב עיקרי בעלייה החמישית לארץ ישראל. העולים מגרמניה, שרבים מהם היו בעלי מקצועות חופשיים השפיעו על חיי היישוב היהודי. הם נתנו תנופה לחיי המשק והכלכלה, וכן תרמו רבות בתחומי המדע, המוסיקה, האדריכלות, הרפואה והמשפט.

השפעת השפה הגרמנית על העברית

התחייה של העברית המודרנית שחלה בסוף המאה התשע עשרה ותחילת המאה העשרים, הושפעה רבות מן השפה הגרמנית.

בסוף המאה התשע עשרה ובתחילת המאה העשרים, גרמנית הייתה לשון התרבות, האקדמיה והטכנולוגיה. העולים מגרמניה וממזרח אירופה ("הייקים"), שהביאו איתם את הציוד והידע הגרמני בתחומי ההנדסה, הבניין, הדפוס ועוד, השתמשו במונחים הגרמניים וסייעו בחדירתם לעברית.

הגרמנית גם שימשה בסיס לחידושי מילים רבים בדרך של תרגום מילולי (תרגומי שאילה, כלומר ביטויים עבריים שהם תרגום מילולי של ביטויים גרמניים, למשל, "איחר את הרכבת", "הפך זבוב לפיל", "לשקר אין רגליים", "שטויות במיץ עגבניות" ועוד)

בנוסף לכך, הייתה השפעה גרמנית על הסלנג העברי, בעיקר באמצעות התיווך של שפת היידיש, המבוססת במידה רבה על אוצר מילים ותחביר גרמני. מילים גרמניות רבות חדרו לעברית דרך היידיש, כמו למשל שפכטל, שפיץ, ביס, שלוק ועוד.

מקומה של השפה הגרמנית בארץ ישראל לפני קום המדינה

בשנת 1901 נוסדה בגרמניה אגודת "העזרה ליהודי גרמניה" במטרה לסייע ליהודי מזרח אירופה וארץ ישראל ולקדם את התרבות הגרמנית מחוץ לגרמניה. האגודה תמכה בבתי ספר ובגני ילדים בארץ ישראל וייסדה כמה בתי ספר ומוסדות להכשרת מורים וגננות. שפת ההוראה הראשית במוסדות האלה הייתה הגרמנית, ולצידה העברית כשפה שנייה. כמה שנים לאחר מכן יזמה האגודה את הקמתם של בית הספר הריאלי ושל הטכניון בחיפה, וביקשה לקבוע בהם את הגרמנית כשפת ההוראה במדעים המדויקים. השפה הגרמנית נבחרה בשל היותה שפת תרבות המשמשת גשר להתפתחויות המדע של העת החדשה. החלטה זאת עוררה בישוב מחלוקת גדולה, שנודעה בשם "מלחמת השפות". "מלחמת השפות" הוכרעה לבסוף בניצחון העברית.

היחס לשפה הגרמנית בעקבות השואה

בעקבות שואת יהודי אירופה, בשנות ה-50 של המאה ה-20, הונהג בארץ חרם שאינו מגובה בחוק: השפה הגרמנית הוחרמה, וכן התרבות הגרמנית ומוצרים שונים מגרמניה. החרם לא נבע מכוח החוק אלא מכוח סולידריות חברתית ומחויבות מוסרית ששררו בחברה הישראלית.

היחס של מוסדות המדינה לשפה ולתרבות הגרמנית, בעקבות השואה, בא לידי ביטוי גם באיסור של המועצה לביקורת סרטים ומחזות על הופעות מוסיקליות וסרטים בשפה הגרמנית. מועצה ציבורית זו, שיקפה במידה רבה את הלך הרוח הציבורי בישראל באותן שנים, אשר ראה בשפות לועזיות בכלל ובשפה הגרמנית בפרט, גורם שלילי.

עם השנים, ולאחר חתימת הסכם השילומים בין ישראל לגרמניה המערבית ב-1952 (אשר היה צעד שנוי במחלוקת וגרם לוויכוחים פוליטיים נוקבים) החל תהליך של התפייסות עם העם הגרמני. לפני ההסכם הוגדרה גרמניה כמדינת אויב ולא התקיימו עמה קשרים כלשהם. לאחר חתימת ההסכם החל תהליך הדרגתי שסופו בכינון יחסים דיפלומטיים בין המדינות.

הנחות יסוד

התרומה של לימוד שפה זרה בכלל וגרמנית בפרט ליחיד ולחברה בישראל

- השפה כנכס: ידיעת שפה זרה היא בעלת ערך לכל אזרח במדינת ישראל, והיא מהווה נכס לאומי, תרבותי, מורשתי וכלכלי למדינת ישראל.
- ידיעת שפות זרות בכלל מסייעת להבנה ולקבלה של בני עמים אחרים ותרבותם, ומביאה לסובלנות כלפי אנשים בעלי אורח חיים שונה.
- ידיעת שפות זרות בכלל מטפחת מיומנויות קוגניטיביות, ביניהן: גמישות מחשבתית ויצירתיות לשונית.
- לימוד שפה נוספת מפתח את האישיות ואת האינטליגנציה.
- רכישת שפה נוספת מגבירה את המודעות למבניה ולתפקודיה של שפת האם ומפתחת תובנות מטה-לשוניות.
- השפה הגרמנית היא שפה שפותחת שערים להשכלה. היא שפת המשוררים והוגי הדעות, שפתם של המלחינים הגדולים, הפילוסופים והמדענים.
- ידיעת השפה הגרמנית מאפשרת נגישות לספרים בשפת המקור. יש לציין כי בכל שנה יוצאים לאור כ- 80,000 כותרים בגרמנית. מעטים מהם מתורגמים לשפות אחרות.
- לימוד השפה הגרמנית מאפשר לצאצאים של יוצאי גרמניה להתחבר לשורשיהם, לחקור את תולדות משפחתם ואת תולדות השואה ולתקשר מילולית עם קרובי משפחתם דוברי הגרמנית.
- היכרות עם השפה הגרמנית מאפשרת ליחיד ליצור קשרים בין-אישיים עם דוברי גרמנית ולהכיר את מנהגיהם ואורחות חייהם.

הזיקה בין השפה הגרמנית לתחומי דעת אחרים

היסטוריה ותרבות: השפה הגרמנית הייתה שפתם הראשונה של יהודי גרמניה לפני עליית הנאציזם לשלטון. היא התבטאה בשפע של שירה וספרות והגות שהעשירו את העולם התרבותי. חלק נכבד מכל זה היה פרי יצירתם של יהודים בני התרבות הגרמנית, שהיו גם מאדריכליה: משוררים וסופרים, הוגים ומדענים, עיתונאים ופיליטוניסטים, מחזאים, סטיריקנים, שחקנים וזמרים. כולם יהודים. הם כתבו, דיברו שרו והציגו בגרמנית, שהייתה חלק מהותם. בעקבות שואת יהודי אירופה נקשרה השפה הגרמנית לזוועות הנאצים ורבים מהניצולים נמנעו מלדבר בשפה זו.

יידיש: יידיש היא השפה שבה דברו רבים מיהודי אירופה במשך כאלף שנים: שפה עשירה ועסיסית, ובה אלפי ביטויים ופתגמים. היידיש התפתחה בגרמניה, במקביל להתפתחות השפה הגרמנית: היהודים הוסיפו מילים וביטויים בעברית לגרמנית המדוברת, דברו בה בהגייה ייחודית, כתבו אותה באותיות עבריות, ובהדרגה התגבשה היידיש כשפה בזכות עצמה. על הבסיס של היידיש הגרמנית נוספו במשך השנים מילים ברוסית, בפולנית וברומנית, ובשנים המאוחרות יותר, גם באנגלית. ליידיש שני ניבים עיקריים, הנכתבים באותו האופן אך נהגים אחרת. המילה "יידיש" פירושה "יהודית" והיא קיצור למונח המקורי "גרמנית יהודית" (יידיש דעייטש).

ספרות ואמנות: גרמנית היא שפתם של פילוסופים, הוגי דעות, אנשי רוח וגדולי המוסיקאים. גתה, קפקא, מוצרט, באך ובטהובן ועוד.

טכנולוגיה מדע ומחקר - בתחום המדע, גרמנית הינה השפה השנייה בחשיבותה. תרומתה של גרמניה למחקר ופיתוח הינה השלישית בגודלה בעולם.

מטרות

מטרת על

לימוד השפה הגרמנית יאפשר לתלמידים להתוודע למורשת התרבותית העשירה של המדינות דוברות הגרמנית, להכיר את דוברי השפה, מנהגיהם ואורחות חייהם ולטוות עמם רשת של קשרים בין אישיים ואחרים.

מטרות כלליות

- טיפוח מיומנויות תקשורתיות הנדרשות לרכישת השפה הגרמנית ולהפנמתה: הבנת הנשמע, הבעה בעל-פה (כולל השתתפות בשיחה), הבנת הנקרא והבעה בכתב.
- הכרת התרבות הגרמנית שנוצרה בשפה זו.
- טיפוח עניין וסקרנות כלפי השפה הגרמנית ודרכי השימוש בה.
- פיתוח מיומנויות חשיבה מסדר גבוה וחשיבה יצירתית.
- פיתוח מודעות לשונית ותובנות מטא-לשוניות.
- הגברת המוטיבציה להרחבת ידיעותיהם של הלומדים מעבר לחומר הנלמד בכיתה.
- רכישת מידע בתחומי דעת נוספים ונגישות למידע דרך השפה הגרמנית.
- הקניית ערכים של פתיחות וסובלנות אל השונה והאחר, דרך למידת השפה.

עקרונות פדגוגיים-דידקטיים

- **ספירליות:**

לימוד המיומנויות הלשוניות נעשה באופן הדרגתי. הלימוד נבנה נדבך על נדבך, כשכל שלב מתבסס על שלב קודם ומרחיב אותו בהתאם לשכבת הגיל ולמורכבות החומרים.

- **לימוד מתוך הקשר:**

הידע הלשוני נלמד בשלבי הלימוד השונים בהקשרים טקסטואליים, תוך הדגשת ההיבט הפונקציונלי והשימושי.

- **למידה משמעותית:**

למידה משמעותית של השפה היא למידה רלוונטית ואקטואלית לעולמם של הלומדים, ומערבת היבטים מגוונים של התנסויות בשפה המקדמות את היכולת והרצון להשקיע ולהתאמץ ומאפשרות מקום רב יותר לסקרנות, ליצירתיות.

- **אותנטיות:**

חשיפת הלומדים לטקסטים אותנטיים בשפה תסייע להם להכיר את הסביבה הטבעית של השפה ולדעת לתפקד בה.

- **פיתוח מיומנויות חשיבה:**

הוראה מפתחת חשיבה תורמת להבניית הידע של התלמידים ומסייעת להם לעבור מלמידה המדגישה זכירה ושינון של אוצר מילים ללמידה משמעותית המפתחת את היכולות הקוגניטיביות שלהם ומטפחת את החשיבה הביקורתית והיצירתית.

- **שילוב פדגוגיה דיגיטלית:**

שילוב אמצעי למידה מתקדמים בלימוד השפה מאפשר יצירתיות ועבודה שיתופית ויכול לתת מענה למגוון לומדים ברמות שונות של ידיעת השפה.

- **שילוב ערכים:**

שילוב ערכים בלימוד השפה כמו סובלנות, מקבלת האחר ושימור ערכי מורשת ותרבות.

מסגרת הזמן המומלצת ללימוד גרמנית בחטיבת הביניים

כיתה ט'	כיתה ח'	כיתה ז'	כיתה
2 ש"ש	2 ש"ש	2 ש"ש	שעות לימוד מומלצות

מסגרת הזמן המומלצת ללימוד גרמנית בחטיבה העליונה

כיתה י"ב	כיתה י"א	כיתה י'	כיתה רמת לימוד
6 ש"ש	5 ש"ש	4 ש"ש	5 יח"ל

קווים מנחים ודגשים בתכנית:

התכנית כוללת שלוש רמות ידע המתאימות לשכבות הגיל השונות בהתאם לסטנדרטים שנקבעו במסגרת המדד האירופי המשותף להערכת שפות CEFR:
(the Common European Framework of Reference for Languages)

רמה A1 – לכיתות ז'-ט' או לכיתה י' (למי שלא למד גרמנית בחט"ב)

רמה A2 – לכיתה י"א

רמה B1 – לכיתה י"ב

התכנית תתמקד במיומנויות השפה השונות ובעיקר במיומנות השיח בעל פה בכיתה.

לימוד השפה ישולב בלימוד התרבות הגרמנית והמדינות דוברות הגרמנית.

יש לבחור טקסטים שהם רלוונטיים ומשמעותיים לעולמם של התלמידים ומזמנים שיח ודיון על ערכים.

דרכי הוראה מומלצות

- לימוד השפה הגרמנית ייעשה באופן אקטיבי ודינמי תוך אינטראקציה בין המורה לתלמידים ובין התלמידים לבין עצמם, דבר שיגביר את המוטיבציה שלהם לפתח ולהרחיב את ידיעותיהם בשפה.
- בתהליך ההוראה והלמידה של השפה יש לעודד את היצירתיות של התלמידים ואת יכולת הלמידה העצמאית שלהם.
- התכנים שייבחרו יהיו רלוונטיים לעולמם של התלמידים ומותאמים לשכבת הגיל שלהם, לתחומי העניין ולהקשרים החברתיים והתרבותיים שלהם.
- בתהליך ההוראה והלמידה של השפה ייעשה שימוש במגוון אמצעים חזותיים ובאמצעי המחשה והעשרה למיניהם כדי להפוך את הלמידה לחווייתית ומשמעותית יותר.
- יש להשתמש במידע באינטרנט כמקור נוסף ללמידה (לדוגמא, בלוגים בשפה גרמנית, שיחות טלפון באינטרנט)
- בתהליך ההוראה יש לערוך השוואה בין השפות הנלמדות, להבליט נקודות של דמיון, וזאת כדי לפתח מודעות לשוניות.
- יש לערוך לתלמידים היכרות עם התרבות בד בבד עם לימוד השפה.
- בתהליך ההוראה רצוי לשלב למידה על התרבות הגרמנית בדרך החקר (שאלות, איסוף, ארגון ומיזוג מידע ממקורות מגוונים ועוד)
- יש לחשוף את הלומדים ככל האפשר לשפה הגרמנית, בין אם בדיבור או בעזרת כלי מדיה שונים.
- יש לעודד פרויקטים של שיתופי פעולה בין בתי ספר בארץ ובעולם (כולל משלחות של תלמידים)
- למידה חוץ בית ספרית: יש לעודד מפגשים ישירים או מקוונים עם דוברי גרמנית ולהשתמש במצבי תקשורת אותנטיים.
- יש ליצור הזדמנויות למידה לקידום כישורים שפתיים, כך שתלמידים ייקחו אחריות על הלמידה במהלך השיעור ומחוץ לבית הספר ולפתח באופן יעיל אסטרטגיות למידה ותקשורת.
- יש לטפח בקרב התלמידים אסטרטגיות שיתוף פעולה, עבודה בזוגות או בקבוצות ותמיכה זה בזה במהלך הלמידה.

דרכי הערכה

ההערכה היא חלק בלתי נפרד מתהליך ההוראה והלמידה, אך אינה מהווה מטרה בפני עצמה.

תפקיד ההערכה הוא לתת משוב למורה ולתלמידים לשיפור ההוראה והלמידה (הערכה מעצבת), וכן לקבוע את רמת ההישגים של התלמידים בסוף תהליך הלמידה (הערכה מסכמת).

התכנית הלאומית ללמידה משמעותית מתווה שינוי בתפיסה החינוכית המשליכה על דרכי ההוראה, הלמידה וההערכה. דרך ההערכה המסורתית-כמותית היא בדרך כלל מבחן כתוב, והדרישה בו, לרוב, היא לשלוק פרטי מידע מהזיכרון. הערכה של למידה משמעותית, הנקראת גם הערכה חלופית-איכותית, מתבצעת באמצעות הדרישה ל"ביצועי הבנה", כלומר – לקחת את הידע והמיומנויות שנלמדו וליישם אותם במצבים חדשים.

הערכה חלופית מבוססת על הערכת התהליך והתוצר גם יחד. ההערכה משולבת בהוראה, ומהווה חלק בלתי נפרד ממנה. בתהליך הערכה זה מוערך התלמיד על פי מספר ממדים ויכולות בתחום הקוגניטיבי, בתחום החברתי, האישי והרגשי תוך שימת דגש על מגוון היכולות והאינטליגנציות המרובות.

על ההערכה להיות בונה ומחזקת ומאפשרת צמיחה ושינוי. לשם כך יש לשלב במרכיבי ההערכה גם "הערכה עצמית" של התלמיד. בהערכה זו מדרג הלומד את הרמה, הערך והאיכות של תוצרי הלמידה שלו במהלך השנה. הוא מודע לדרך הלמידה שלו ולומד כיצד לפתח דרכי למידה טובות יותר ללימוד השפה. הערכה עצמית מעצימה את התלמיד ומעודדת אותו להיות שותף פעיל הלוקח אחריות על הלמידה שלו.

ניתן לשלב גם הערכת עמיתים המוכוונת על ידי קריטריונים ואבני דרך אשר הוגדרו על ידי התלמידים. הערכה זו יכולה להתנהל באמצעות מבחן או דיון.

בלימודי שפה זרה המשוב המיידי של המורה על ביצועי התלמידים בעל פה משפיע במידה רבה על הישגיהם ועל המוטיבציה שלהם ללימוד השפה)

שימוש במגוון כלי הערכה מאפשר למורים לבחור את הכלי המתאים להם ולרמת הלומדים. המורה יכול להעריך את הישגי הלומדים בנקודות זמן שונות בתהליך רכישת השפה ולהתוות לו דרכי ההוראה המתאימות ללומדים תוך התחשבות בשונות ביניהם.

הקפדה על מהלכי הערכה ומשוב **רציפים** לאורך תהליך הלמידה וההוראה, מסייעת לתלמידים להעריך את התקדמותם ואת שליטתם בחומר, ומאפשרת למורים משוב לדרך ההוראה.

החלופות בהערכה מאפשרות מתן מטלות מורכבות שאין עליהן תשובה חד משמעית. על כן יש צורך בקריטריונים ברורים להערכה דרך בניית מחוונים מדויקים ומפורטים.

המחוונים הם סדרה של קווים מנחים לשם הערכה מהימנה. הם כוללים קריטריונים ברורים ומוגדרים להערכת הביצוע של הלומדים ברמות השונות.

שיתוף התלמידים בבניית המחוונים ובהגדרת הקריטריונים להערכה של עבודתם יכול לתרום באופן משמעותי לפיתוח אחריות ללמידה ולהתקדמותם בלמידה.

הסברים ודוגמאות למחוונים במצגת "בהערכה רבה- על מחוונים, תשובונים ומה שביניהם בדגש על חלופות בהערכה" מתוך האתר של אגף א' לפיתוח פדגוגי:

http://meyda.education.gov.il/files/Mazkirut_Pedagogit/AgafPituachPedagogi/machvanim.pptx

כלי הערכה חלופיים:

למידה מבוססת פרויקטים PBL

בשיטה זו מאורגן תהליך החקר סביב פרויקט – תוצר המניע את פעילויות התלמידים. התלמידים בוחרים לחקור נושא שקרוב לעולמם בתחום השפה או התרבות הגרמנית. עבודת החקר היא עבודה עצמית, המהווה שיאו של תהליך הלמידה בדרך החקר. זו משימה לימודית המאפשרת לתלמידים ללמוד נושא ולחקור אותו לעומק על-פי בחירה ועניין אישיים. התלמידים מציגים את התוצר שלהם בפני קהל (פרזנטציה), מסבירים אותו, ומבצעים רפלקציה על תהליך הלמידה שלהם. המורה מקיים דיאלוג מתמיד עם תלמידיו, מנחה ומכוון אותם בשלבי הכנת הפרויקט.

קישור להסבר מפורט על ההערכה בגרמנית באתר המפמ"ר:

http://cms.education.gov.il/EducationCMS/Units/Mazkirut_Pedagogit/AgafSafot/TochnyotLimudim/German.htm

תלקיט (פורטפוליו) כתוב או דיגיטלי:

התלקיט הוא אוסף של עבודות התלמידים שנעשו במהלך הלימוד. אוסף זה משקף את מאמציהם, מידת התקדמותם והישגיהם של הלומדים בתהליך רכישת השפה הגרמנית.

אפשר לכלול בתלקיט הכתוב שיעורי בית, דפי עבודה, תרגילים, חיבורים ועוד.

תלקיט דיגיטלי יכול להיות מורכב ממשימות אינטרנטיות, בלוגים, הקלטות, קטעי וידאו, תמונות, מצגות, מפות דינמיות ועוד.

תלקיט זה מאפשר לתלמידים לבטא אינטליגנציות שונות, שאינן באות לידי ביטוי במבחנים.

הוא מגביר את המוטיבציה שלהם ומשמש כלי חינוכי לעידוד התלמידים לקחת אחריות על למידתם.

מטרות אופרטיביות במיומנויות השפה בהתאם לרמות הלימוד:

רמה	הבנת הנשמע	הבנת הנקרא	השתתפות בשיחה	הבעה בעל פה	הבעה בכתב
A 1	לזהות/להבין מילים מוכרות וביטויים בסיסים	לזהות /להבין מילים מוכרות משפטים פשוטים מאוד למשל על הודעות והכרזות	אינטראקציה בצורה פשוטה בתנאי שהאדם יחזור על המשפטים יותר לאט או ינסח מחדש את המשפטים. לשאול שאלות פשוטות על נושאים מוכרים או על מה שאנחנו צריכים באופן מיידי. לענות על שאלות מסוג זה.	להשתמש בביטויים ומשפטים פשוטים כדי לתאר את מקום מגורינו או את האנשים שאנחנו מכירים.	לכתוב גלויה/ברכה קצרה פשוטה, לדוגמה ברכה/איחול לחגים, למלא שאלון לרשום את השם, את האזרחות ואת הכתובת על טופס של בית מלון.
A 2	להבין דיווחים פשוטים שלא שמעו קודם אבל על נושאים מוכרים. להבין הוראות, ספרות, ומספרים במשפטים	להבין את עיקרו של טקסט פשוט וקצר שבו נמצאים רק מעט מאוד מבנים או מילים לא ידועים.	בשיחה קצרה לשאול שאלות ולענות על נושאים מוכרים כאשר תשובות אלה אינן מחייבות התערבויות ארוכות ולא עמדות אישיות.	לתאר בכמה משפטים ובאמצעים פשוטים המצב האישי ולסכם את המידע החשוב ביותר על עצמי.	לכתוב פתק או הודעה קצרה ופשוטה כדי להעביר מידע (בעזרת מילון). המסר ברור גם אם יש שגיאות בשפה.
B1	להבין את הנקודות העיקריות של הבנת הנשמע בשפה סטנדרטית וברורה.	להבין טקסטים שנכתבים בשפה יומיומית	להתמודד עם מצבים משתנים בקלות יחסית ובלבד שהשפה תקנית ומבוססת בצורה ברורה.	להתבטא בצורה פשוטה על נושאים שונים לדבר בפני קהל	לכתוב טקסט מובנה ועקבי על נושאים קונקרטיים או מופשטים בתחומים מוכרים

רמה	הבנת הנשמע	הבנת הנקרא	השתתפות בשיחה	הבעה בעל פה	הבעה בכתב
	להבין מה שנאמר כדי לבצע מטלה להבין מידע עובדתי על נושאים מהחיים היומיומיים או על נושאים שנלמדים. לעקוב אחרי שיחה על נושאים מציאותיים או מדומים להבין את הנקודות העיקריות של טקסט דבור על נושאים מוכרים להבין את הנקודות העיקריות של משדר חדשות או קטעים מוקלטים פשוטים על נושאים ידועים	להבין הוראות מפורטות להבין מספיק מילים כדי להתכתב עם מישהו לאתר את המידע המבוקש או הרלוונטי כדי לבצע את המטלה. להבין השתלשלות אירועים	להשתתף באופן פעיל בשיחה, להחליף מידע, להגיב לרגשות, לבטא נקודות מבט לקחת חלק בדיון כדי להסביר, להגיב, להשוות, או להתנגד לראיין ולהתראיין	לחזור על מידע במילים אחרות לספר חוויות לתאר להסביר לבטא רגשות או דעה אישית לדבר כדי לשכנע	לחזור על מידע במילים אחרות לעשות פרפרזה פשוטה על קטעים קצרים. לכתוב מכתב אישי הכולל דעות על נושאים מופשטים או תרבותיים לספר בכתב חוויות, עובדות או אירועים לכתוב סיפור קצר, תיאור של שיר. לכתוב הודעות קצרות אינפורמטיביות.

נושאים לשיחה ברמות הידע השונות:

נושאים לשיחה ברמה A1	מטרות אופרטיביות	נושאים דקדוקיים	אוצר מילים	נושאים תרבותיים מומלצים
היכרות	התלמידים ידעו: • לברך • להציג את עצמם או מישהו אחר • לאיית מילה • לשאול על מישהו • לדבר על פעילויות • לדבר על דברים שאוהבים או לא אוהבים	• 3 מינים • כינויי גוף • פעלים רגילים בהווה • פעלים לא רגילים בהווה • שאלות כן/לא ושאלות תוכן • שלילה nicht • להיות בהווה • können – יכולת-בהווה • המקום של הפועל המוטא במשפט חיובי • פועלים מתחלקים • מילת יחס : in • haben- - בהווה	• אלפבית • פעילויות • מספרים • ברכות • זהות	להציג בן-אדם מפורסם

נושאים לשיחה ברמה A1	מטרות אופרטיביות	נושאים דקדוקיים	אוצר מילים	נושאים תרבותיים מומלצים
		תוארי פועל מרחביים		
יום הלימודים שלי	- לתאר את היום שלו - לתאר את המערכת שלו - לדבר על בית הספר שלו (המקום, המקצועות, המורים והזמן) - להגיד את הזמן - להגיד את שיעורי בית	- המקום של הפועל המוטה במשפט חיובי - פועלים מתחלקים - מילות יחס עם : Dativ או Akkusativ - neben, an, unter, auf, über, hinter, vor zwischen - haben - בהווה - תוארי פועל מרחביים	- התאריך - בית הספר - השעה - הזמנים של היום - החודשים - ימות השבוע	סוגי בתי הספר בגרמניה
חיות	- לתאר חיות - לדבר על חיות	- מושא ישיר - כינוי גוף באקוסטיב - הפעלים wollen	- סוגי חיות - תארים - צבעים	חיית המחמד הפופולרית ביותר של הגרמנים

נושאים לשיחה ברמה A1	מטרות אופרטיביות	נושאים דקדוקיים	אוצר מילים	נושאים תרבותיים מומלצים
		mögen • כינויי קניין (באקוסטיב) • GENITIV - s bei Namen		
משפחה וחברים	• להציג את המשפחה • להזמין משהו • להודות • להסכים ולסרב • לתאר תכונות אופי	• שלילה kein • משפטים משועבדים ב weil • מילות יחס : für, gegen	• המשפחה • הסכמה • סירוב • הבעות תודה • יתרונות וחסרונות	בטהובן - משפחה מפורסמת גרמנית

נושאים לשיחה ברמה A1	מטרות אופרטיביות	נושאים דקדוקיים	אוצר מילים	נושאים תרבותיים מומלצים
כמה זה עולה?	- לעשות קניות - להגיד מה שרוצים לקנות/להזמין - להגיד מה שאוהבים או לא אוהבים - לדבר על הבגדים ועל האופנה - לתאר את עצמם ואחרים	- möchten - כינוי גוף ב Dativ - מילות יחס עם Akkusativ und Dativ	- קניות - בגדים - חנויות - הגוף - תארים	ברלין – העיר והפעילויות בה
הבית שלי	- לתאר את החדר, הבית, השכונה או העיר שלי - לדבר על הפעילויות בבית	- ציווי - müssen בהווה - מילת יחס mit	- רהיטים - העיר - הבית - פעילויות	לתאר את העיר המבורג

נושאים לשיחה ברמה A1	מטרות אופרטיביות	נושאים דקדוקיים	אוצר מילים	נושאים תרבותיים מומלצים
	• לתת הוראות			
חופשה	• לדבר על העבר • לתאר פעילות \ יממה (בעבר) • לתכנן נסיעה • לנסח טיעונים כדי לשכנע • לדבר על תכניות לחופשה • לדבר על מזג האוויר	• זמן עבר – (Präteritum: haben, sein) • Perfekt – פעלים עם (haben und sein) • תוארי פועל של זמן	• מזג האוויר • תחבורה • אירוח • סיור	מה קרה אתמול בגרמניה? – מאמר מהעיתונות

נושאים לשיחה ברמה A2	מטרות אופרטיביות	נושאים דקדוקיים	אוצר מילים	נושאים תרבותיים מומלצים
התכניות שלי	להביע תקוות רצונות ומשאלות • לדבר על מקצועות • לדווח או להסביר משהו • לתכנן תכנית	• משפט עיקרי – משפט משועבד Hauptsatz-Nebensatz (Konjunktionen : weil, dass und denn) • זמן עבר - Perfekt של פעלים מתחלקים, פעלים עם תחילית ופעלים המסתיימים ב- ieren • hätte, wäre, würde machen	• מקצועות • פעילויות	עבודות סטודנטיות
ידידות וחברות	לנסח כללים לדבר על רגשות להגיד מחמאות	• תארים רגילים ולא רגילים • ערך היתרון וערך ההפלה להשוות (Komparativ und Superlativ: so...wie/...er als)	• מחמאות • רגשות • פשרות	אירגוני סיוע בגרמניה

נושאים לשיחה ברמה A2	מטרות אופרטיביות	נושאים דקדוקיים	אוצר מילים	נושאים תרבותיים מומלצים
	להשוות תכונות לבקש\להציע עזרה לדבר על ידידות להתווכח ולהגיע לפשרה	Dativ • פעלים רפלקסיביים		
טכנולוגיה	• לדבר על תקשורת אלקטרונית • להגיד מה מותר, מה אסור • להשתמש במשפטי תנאי לשלב ביטויי זמן במשפטים • להעביר הוראות	• משפט עיקרי – משפט משועבד (wenn) • הפעלים sollen, dürfen • הפעלים : Modalverben Präteritum	תקשורת ותקשורת אלקטרונית זמן	ערוצי טלוויזיה ותחנות רדיו בגרמניה
החגים והאירועים	להסכים או לא להסכים לשאול בנימוס	• תארים לפני שם העצם (Adjektivdeklinat • שאלות	חגים תארים	ימי חג בגרמניה

נושאים לשיחה ברמה A2	מטרות אופרטיביות	נושאים דקדוקיים	אוצר מילים	נושאים תרבותיים מומלצים
שלי	לדבר על חגים ועל אירועים	(indirekte Fragesätze mit ob, höfliche Frage und Bitte mit könnte und würde) • הפועל wissen		
עולם וסביבה	• להגיד איפה הייתי רוצה לחיות • לדבר על תוצאות	• משפטים עם מילים שליליים (keiner, niemand,,: nichts, nie) • Konjunktiv II	• שימור • מזג האוויר	בתי ספר ופרויקטים סביבתיים
לטייל	לדבר על העדפה וסירוב להסכים ולסרב לתכנן טיול	• מילות יחס • העתיד • להמליץ Modalverben sollte • משפט עיקרי – משפט משועבד : obwohl- trotzdem • משפט זיקה : כינוי זיקה ב Nominativ	• נופים • נסיעה • אירוח	לטייל בהרי גרמניה

נושאים לשיחה ברמה A2	מטרות אופרטיביות	נושאים דקדוקיים	אוצר מילים	נושאים תרבותיים מומלצים
מסיבת סיום	- לתאר תכונות של משהו - לתאר פעולה בעבר	- השוואה ויחסיות - מילות זמן - זמן עבר -Präteritum- - של פעלים רגילים ולא רגילים - פעלים עם Akkusativ und Dativ	אירועים	- der Abiball - אחים מפורסמים גרמנים, לדוגמה: האחים שול- האחים גרים האחים דסלר

נושאים לשיחה ברמה B1	מטרות אופרטיביות	נושאים דקדוקיים	אוצר מילים	נושאים תרבותיים מומלצים
מוסיקה	לספר על אירועי העבר להביע טעמים והעדפות	זמני עבר – Perfekt Präteritum משפטי זיקה : כינוי הזיקה ב Dativ und Akkusativ	• מוסיקה • הצגות	פסטיבלי רוק מפורסמים
סולידריות	איך אפשר לעזור? להביע אמפתיה להביע את המטרה	• סביל בהווה werden+Partizip Perfekt • סביל ב Präteritum • להמליץ – Ich rate dir... Du solltest... An deiner Stelle... • משפט עיקרי – משפט משועבד – als, wenn • damit	עזרה ועזרה הדדית סכסוכים בבית הספר Mobbing	הטרדה בבתי הספר בגרמניה ארגונים ומורים מיוחדים נגד אלימות והטרדה

נושאים לשיחה ברמה B1	מטרות אופרטיביות	נושאים דקדוקיים	אוצר מילים	נושאים תרבותיים מומלצים
		• um....zu + Infinitiv		
אומנות	לתאר אנשים, יצירות אמנות לציין את רצף הזמן לומר מה קורה באותו זמן	• משפט עיקרי – משפט משועבד kausale Konjunktion : da temporale Konjunktion : während, bevor, nachdem • מילות יחס עם Akkusativ und Dativ	תארים אמנות אמנים	הרייכסטאג

נושאים לשיחה ברמה B1	מטרות אופרטיביות	נושאים דקדוקיים	אוצר מילים	נושאים תרבותיים מומלצים
עתידנות	להביע השערה מה יהיה בעתיד לקבוע מטרה לעתיד לחזות להניח	זמן עתיד : Futur I : werden + Infinitiv Konjunktiv II	העתיד והיצירה פחדים ומשאלות	יזמה כלכלית (Jugend denkt Zukunft)
איכות סביבה ושינוי האקלים	לדבר על הסביבה מה לעשות כדי לתרום לאיכות הסביבה? לדבר על שינויים להביע חלופה להביע חשיבות	ערך היתרון וערך ההפלגה brauchen+...zu+ Infinitiv Genitiv • משפט עיקרי – משפט משועבד seit/seitdem- zweiteilige Konjunktion-	שינוי האקלים איכות הסביבה	מיחזור בגרמניה

נושאים לשיחה ברמה B1	מטרות אופרטיביות	נושאים דקדוקיים	אוצר מילים	נושאים תרבותיים מומלצים
	להטיל הגבלה	entweder...oder - konzessive Präposition : trotz+ Genitiv		
עבודה לכולם	איזו עבודה מתאימה לכל אחד? לציין יתרונות חסרונות לתת עצות להסביר משהו לציין את העונג ומורת רוח	להמליץ : (sollen, würden) משפטי זיקה עם כינוי הזיקה : was und wo מילת יחס : wegen + Genitiv מילת קישור שני חלקים : zwar...., aber	מקצועות פעילויות עולם העבודה	מקצועות שונים בגרמניה

נושאים תרבותיים מומלצים	אוצר מילים	נושאים דקדוקיים	מטרות אופרטיביות	נושאים לשיחה ברמה B1

ביבליוגרפיה מומלצת

Rahmenplan "Deutsch als Fremdsprache" für das Auslandsschulwesen

http://www.bva.bund.de/DE/Organisation/Abteilungen/Abteilung_ZfA/Auslandsschularbeit/DSD/RahmenplanDaF/node.html;jsessionid=09CC418141B60587E4B49C0270DA9A.1_cid392

https://www.coe.int/t/dg4/linguistic/Source/Framework_EN.pdf

Friderike Jin, Lutz Rohrmann, Milena Zbrankova - "Prima-Deutsch für Jugendliche, Band 1", Cornelsen Verlag Berlin, 2014.

Friderike Jin, Lutz Rohrmann, - "Prima-Deutsch für Jugendliche, Band 2", Cornelsen Verlag Berlin, 2014.

Friderike Jin, Lutz Rohrmann, - "Prima-Deutsch für Jugendliche, Band 3", Cornelsen Verlag Berlin, 2014.

Friderike Jin, Lutz Rohrmann, Grammatiki Rizou- "Prima-Deutsch für Jugendliche, Band 4", Cornelsen Verlag Berlin, 2014.

Wilfried Krenn, Herbert Puchta, "Motive", Hueber Verlag, 2015.

Manuela Gerorgiakaki, "Beste Freunde", Hueber Verlag, 2015.